

Vuoden 2023 arviointikertomus

Tarklk 12.03.2024 § 17

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Esityslistan oheismateriaalina on alustava arviointikertomusluonnos, joka toimitetaan lautakunnan jäsenille ennen kokousta. Tarkoituksena on, että lautakunta saamansa materiaalin perusteella evästää arviointikertomuksen valmistelussa.

Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Tarkastuslautakunta antaa ohjeita käydyn keskustelun jälkeen arviointikertomuksen laatimiseksi.
Päätös	Tarkastuslautakunta evästi arviointikertomuksen 2023 jatkovalmistelua.

Tarklk 18.04.2024 § 23

Esityslistan oheismateriaalina on vuoden 2023 arviointikertomuksen luonnos.

Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Tarkastuslautakunta jatkaa vuoden 2023 arviointikertomuksen valmistelua.
Päätös	Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen 2023 valmistelua.

Tarklk 30.05.2024 § 29

Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Tarkastuslautakunta viimeistelee ja allekirjoittaa arviointikertomuksen ja päättää esittää kunnanvaltuustolle, että 1. valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi, 2. valtuusto saattaa arviointikertomuksen kunnanhallituksen tiedoksi toimenpiteitä varten sekä

3. valtuusto velvoittaa kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluva vuoden lokakuun loppuun mennessä havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Kvalt 17.06.2024 § 48

Esittelijä Puheenjohtaja

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta 30.5.2024 § 29 esittää kunnanvaltuustolle, että

1. valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi,
2. valtuusto saattaa arviointikertomuksen kunnanhallituksen tiedoksi toimenpiteitä varten sekä
3. valtuusto velvoittaa kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluva vuoden lokakuun loppuun mennessä havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Päätös Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Arto Hettula ja varapuheenjohtaja Outi Marttila esittelivät tarkastuslautakunnan arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunnan esitys hyväksyttiin.

Khall 10.12.2024 § 448
443/02.06.01/2023

Valmistelija Controller Tuija Lång, puh. 040 672 4257

Esittelijä Kunnanjohtaja Kurula Timo

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2023 arviointikertomuksen osalta seuraavaa:

Koululautakunta on kokouksessaan 20.11.2024 (§ 90) lausunut seuraavaa:

Koululautakunta antaa vastauksensa arviointikertomukseen marraskuussa, koska asiaa ei ole ehditty esittelijän kiireistä johtuen käsitellä lokakuun kokouksessa.

Arviointikertomuksen 2023 sivistystoimea koskevat huomiot:

1. Koululautakunnan toimintakate toteutui 105,1 % (-19,0 milj. euroa) mikä ylitti talousarvion 0,9 milj. eurolla. Merkittävimmät ylitykset tulivat henkilöstö- ja ostopalvelukuluissa. Tulosalueista toimintakatetavoitteen ylittivät perusopetus (105,5 %), lasten päivähoido (106,6 %) ja alppikoulu (117,4 %). Merkittävimmät toimintakulujen ylitykset toteutuivat henkilöstökuluissa 0,44 milj. euroa ja ostopalveluissa 0,6 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta kehottaa jatkossa hakemaan lisämäärärahaa siten, että lisämääräraha-anomus voidaan käsitellä valtuuston tilikauden aikana.

Koululautakunnan vastaus:

Sivistystoimenjohtaja vaihtui lokakuussa 2023. Koululautakunta käsitteli

talouden toteumaa (1.1.-30.9.2023) kokouksessaan 25.10.2023 § 68 vs. sivistystoimenjohtajan esittelystä, ja tuolloin olisi pitänyt nähdä, että talousarvio tulee ylittymään. Toteumaprosentti oli 77,7 eli 2,7 prosenttiyksikköä yli tasaisen kehityksen vuosineljännestoitteen, joten lisämäärärahaa olisi pitänyt loppuvuoden 2023 aikana anoa. Vs. sivistystoimenjohtaja on todennut kunnanhallitukselle ja valtuustolle vuoden 2023 tilinpäätöstä tehtäessä, että hänen olisi pitänyt seurata taloutta tarkemmin viransijaiseksi tultuaan loppuvuodesta 2023.

Alppikoulun toiminta laajentui kesken toimintavuoden 2023, kun sen alaisuuteen tulivat naisten C-maajoukkueen toiminnot, eikä tätä ollut otettu huomioon talousarviota laadittaessa.

Vuoden 2024 aikana sivistystoimen talouden toteumaa ja kehittymistä on seurattu tarkemmin, ja toimialalla on pyritty ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta tulosalueilla pysyttäisiin annetussa budjetissa. Sivistystoimenjohtaja on kehottanut tulosalueen johtajia seuraamaan talouden kehitystä kuukausittain ja toteuttamaan palvelutuotantoa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Lokakuussa 2024 oli jälleen nähtävissä, että sivistystoimen talousarvio tulee jälleen ylittymään toimintavuonna 2024, joten lisämäärärahan anomiseksi ryhdyttiin ajoissa tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kustannusten nousu on aiheuttanut huolta sivistystoimen hallinnossa. Palveluita toteutettaessa kustannuksia syntyy väistämättä, mutta erityisesti on pyritty kiinnittämään huomiota siihen, että kustannusvaikutukset palvelujen saajille olisivat mahdollisimman suuria. Esimerkiksi erityistä huomiota on kiinnitetty oppilaiden tehostettuun ja erityiseen tukeen, ja Kittilän kunnassa onkin oppilaitten tukemiseen hyvät resurssit. Kustannustehokkuuden määrittämisessä tulokset eivät välttämättä näy lyhyellä aikavälillä, vaan tulokset realisoituvat usein vasta myöhemmin elämässä. Koska oppilaat saavat koulussa tukea hyvin, voidaan ajatella, että heidän mahdolliset pahoinvoinnista aiheutuvat poissaolonsa vähenevät, mikä vaikuttaa kohottavasti koulumenestykseen ja sitä kautta myös myöhempään menestykseen elämässä.

2. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota sivistystoimen henkilöstön työn kuormittavuuteen ja esittänyt konkreettisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi. Tarkastuslautakunta on korostanut arviointikertomuksessaan edunvalvonnan tärkeyttä.

Koululautakunnan vastaus:

Sivistystoimessa kiinnitetään jatkuvasti huomiota henkilökunnan työssäjaksamiseen ja viihtyvyyteen. Henkilökunnalle järjestetään yhteisiä aktiviteetteja (tulosityksiköissä) ja mahdollisuuksien mukaan on järjestetty myös vuosittaisia, yhteisiä koko henkilökuntaa voimaannuttavia koulutus-/virkistyspäiviä. Toimintayksiköissä on kiinnitetty huomiota henkilöstöä kuormittaviin asioihin, ja on tehty korjaavia toimenpiteitä, joilla havaittuja puutteita saadaan korjattua.

Sivistystoimen hallinnolla ja edunvalvonnan luottamusmiehillä on toimiva keskusteluyhteys ja molemminpuolinen luottamus siihen, että Kittilän kunnassa tehdään parhaamme henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen eteen. Mahdollisista ristiriidoista keskustellaan avoimesti.

3. Sivistystoimessa tulee tarkastuslautakunnan mukaan kiinnittää huomiota siihen, että kouluille saadaan riittävä kouluterveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelu lasten ja nuorten oppimisen tueksi sekä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Koululautakunnan vastaus:

Hyvinvointialue tuottaa kouluille kouluterveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelut, mutta sivistystoimessa pidetään huolta siitä, että Kittilän kunnan lapset ja nuoret saavat heille kuuluvat palvelut. Koulutoimessa toimii säännöllisesti opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa asiota linjataan kuntakohtaisesti ja mietitään toimenpiteitä, joilla mahdollisia epäkohtia saadaan korjattua.

Lukion vuonna 2024 alkavaan remonttisuunnitelmaan on kirjattu, että lukion alakertaan tehdään oppilashuollon henkilöstölle (muun muassa kouluyterveydenhoitaja ja kuraattori) asianmukaiset ja ajanmukaiset vastaanottotilat, mikä omalta osaltaan voi olla vaikuttamassa, että hyvinvointialue jatkossakin osoittaa Kittilän kunnan koulujen tarpeisiin etäpalvelujen sijaan läsnäolevat kouluterveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelut.

Kittilän kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmässä on ollut puhetta, että kunnan palvelukseen palkattaisiin lasten ja nuorten mielenterveyteen erikoistunut sairaanhoitaja, esimerkiksi niin kutsuttu hyvinvointitutor, jonka työpanoksen ja osaamisen avulla kyettäisiin vastaamaan lasten ja nuorten tarpeisiin. Asia on selvittelyssä sivistystoimen hallinnossa.

4. Tarkastuslautakunta on aiemmassa arviointikertomuksissaan ja nyt uudelleen vuoden 2023 arviointikertomuksessaan toistanut huolensa lukion verkkoyhteysongelmista ja että edelleenkin kaikilla perusopetuksen oppilailla ei ole käytössään henkilökohtaista päätelaitetta. Tarkastuslautakunta on huolissan siitä, että sisäisen tietoverkon kapasiteetti ei vastaa verkon kehitystarvetta, koska reitittimet ovat vanhanaikaisia, kun tiedonsiirron määrä on kasvanut.

Koululautakunnan vastaus:

Verkkoyhteyksiä on parannettu ja ne ovat toimivammat kuin aikaisemmin. Kaikille kouluille on vaihdettu ajanmukaiset ja nykyiseen tiedonsiirtokapasiteettivaatimukseen riittävät reitittimet. Myös päiväkotien tietoliikenneyhteyksien toimivuuteen on kiinnitetty huomiota. Uuden kirkonkylän koulukeskuksen käyttöönotto ja tuleva lukion remontti ovat parantaneet ja parantavat tilannetta edelleen. Lukion remontti siirtyi vuodelle alkavaksi kesällä 2025, koska Muksulan ja Pikkumettän päiväkodeille tarvittiin väistötiloja päiväkotirakennusten remonttien takia.

Perusopetuksen kaikilla oppilailla ei ole kokoaikaisesti jatkuvassa käytössään henkilökohtaista päätelaitetta, mutta päätelaitteita on kuitenkin opetustarpeisiin riittävästi. Oppilaat eivät käytä kaikilla oppitunneilla päätelaitteita, mutta kun niitä opetuksen tukena tarvitaan, jokaisella oppilaalla on työskentelyä varten oma päätelaite.

5. Vuodelle 2023 valtuuston asettamat tavoitteet sivistystoimelle ja koululautakunnan alaiselle toiminnalle toteutuivat olennaisilta osin. Myös valtuuston perusopetukselle ja lukiokoulutukselle antamat tavoitteet toteutuivat pääosin. Koululautakunta toteaa tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomukseen, että opetus- ja varhaiskasvatuspalveluita on pyritty tuottamaan mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja niin, että aina lähtökohtaisesti huolehditaan Kittilän kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveyden edistämisestä. Toimintaa arvioidaan asiakaspalautteiden ja itsearvioinnin avulla, ja kuntalaisia - niin lapsia ja nuoria, huoltajia kuin henkilökuntaakin - kuullaan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa. Kuntalaisen paras pyritään aina ottamaan huomioon.

Hyvinvointilautakunta on lausunut kokouksessaan 22.11.2024 (§ 96) seuraavaa:

Lautakunta antaa vastauksensa arviointikertomukseen marraskuussa, koska asiaa ei ole ehditty esittelijän kiireistä johtuen käsitellä lokakuun kokouksessa.

Arviointikertomuksen 2023 sivistystoimea koskevat huomiot:

1. Hyvinvointilautakunnan toimintakate toteutui 100,0 %:sti (-3.321.128 euroa). Ylitystä talousarvioon oli -153 euroa.

Hyvinvointilautakunnan vastaus:

Sivistystoimenjohtaja vaihtui lokakuussa 2023. Vuoden 2024 aikana sivistystoimen talouden toteumaa ja kehittymistä on seurattu, ja toimialalla on pyritty ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta tulosalueilla pysyttäisiin jälleen annetussa budjetissa. Sivistystoimenjohtaja on kehottanut tulosalueen johtajia seuraamaan talouden kehitystä kuukausittain ja toteuttamaan palvelutuotantoa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Lokakuussa 2024 tasaisen vuosineljännestavoitteen mukaisesti näytti siltä, että talousarviossa tullaan pysymään.

Kustannusten nousu on aiheuttanut huolta sivistystoimen hallinnossa. Palveluita toteutettaessa kustannuksia syntyy väistämättä, mutta erityisesti on pyritty kiinnittämään huomiota siihen, että kustannusvaikutukset palvelujen saajille olisivat mahdollisimman suuria. Esimerkiksi erityistä huomiota on kiinnitetty palvelutuotannon laatuun. Kustannustehokkuuden määrittämisessä tulokset eivät välttämättä näy lyhyellä aikavälillä, vaan tulokset realisoituvat usein vasta myöhemmin kuntalaisten elämässä. Kun kuntalaisille järjestetään laadukkaita palveluita, se vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin ja sitä kautta myös tyytyväisyyden tunteeseen ja tunteeseen oman elämän hallinnasta.

2. Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan esittänyt, että virkanimikkeitä keskijohdossa tarkasteltaisiin vastaamaan työn vaativuutta paremmin esimerkiksi liikunta-, nuoriso- ja kulttuurisihteerien osalta.

Hyvinvointilautakunnan vastaus:

Sivistystoimen ja hyvinvointilautakunnan alaisten tulosaluejohtajien virkanimikkeitä tarkastellaan vuoden syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana. Samassa yhteydessä on tarpeen tarkastella myös tulosaluejohtajien tehtävänkuvia yhdenmukaisiksi soveltuvin osin sekä yhtenäistää tarvittaessa tulosaluejohtajien palkkausta.

3. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota sivistystoimen henkilöstön työn kuormittavuuteen ja esittänyt konkreettisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi. Tarkastuslautakunta on korostanut arviointikertomuksessaan edunvalvonnan tärkeyttä.

Hyvinvointilautakunnan vastaus:

Sivistystoimessa kiinnitetään jatkuvasti huomiota henkilökunnan työssäjaksamiseen ja viihtyvyyteen. Henkilökunnalle järjestetään yhteisiä aktiviteetteja (tulosityksiköissä) ja mahdollisuuksien mukaan on järjestetty myös vuosittaisia, yhteisiä koko henkilökuntaa voimaannuttavia koulutus-/virkistyspäiviä. Toimintayksiköissä on kiinnitetty huomiota henkilöstöä kuormittaviin asioihin, ja on tehty korjaavia toimenpiteitä, joilla havaittuja puutteita saadaan korjattua.

Sivistystoimen hallinnolla ja edunvalvonnan luottamusmiehillä on toimiva keskusteluyhteys ja molemminpuolinen luottamus siihen, että Kittilän kunnassa tehdään parhaamme henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen eteen. Mahdollisista ristiriidoista keskustellaan avoimesti.

4. Vuodelle 2023 valtuuston asettamat tavoitteet sivistystoimelle ja hyvinvointilautakunnan alaiselle toiminnalle toteutuivat olennaisilta osin. Hyvinvointilautakunta toteaa tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomukseen, että hyvinvointipalveluita on pyritty tuottamaan mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja niin, että aina lähtökohtaisesti huolehditaan Kittilän kunnan asukkaiden hyvinvoinnista ja terveyden edistämisestä. Toimintaa arvioidaan asiakaspalautteiden ja itsearviointien avulla, ja kuullaan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa. Kuntalaisen paras pyritään aina ottamaan huomioon.

Tekninen lautakunta on käsitellyt kokouksessaan 16.10.2024 (§ 155) arviointikertomuksen ja lausunut seuraavaa:

Arviointikertomuksessa on kiinnitetty huomioita kiinteistöpalveluiden osalta seuraavasti:

Tarkastuslautakunta on huolissaan hyvinvointialueelle vuokrattujen toimitilojen korjausten toteuttamisen siirtymisestä, mikä voi lyhentää rakennuksen teknistä elinkaarta ja aiheuttaa korjaustarpeiden laajenemista myöhemmin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kouluhankkeen haasteisiin. Pohjatyöt on toteutettu erillisenä urakkana. Tarkastuslautakunta suosittaa jatkossa harkitsemaan hankkeiden toteuttamis- ja urakkamallia huolella.

Kiinteistöpalveluiden huomion osalta todetaan seuraavaa: Hyvinvointialue on laittanut investointikiellon kiinteistöjen saneerauksiin jotka vaikuttavat vuokrahintaan. Kiinteistöjä on huollettu normaalisti ja tehty myös investointeja jotka ovat olleet pakollisia.

Koulukeskuksen pohjatyöt kuuluivat rakennusurakkaan, joten niitä ei toteutettu erillisenä urakkana.

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa kokouksessaan 24.10.2024 (§ 143) seuraavaa: Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelle 2023 ei ole esitetty rakennus- ja ympäristölautakuntaan kohdistuvia huomioita tai arvioita. Lautakunta toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta vuodelta 2023.

Kideve Elinkeinopalvelujen johtokunta on kokouksessaan 26.9.2024 (§ 13) todennut ettei tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa ole Kideve Elinkeinopalveluiden toiminnan osalta erityisiä toimenpiteitä vaativia havaintoja.

Muut tarkastuskertomuksessa esitetyt havainnot ja vastineet niihin:

Henkilöstö

Arviointikertomuksessa todetaan ne henkilöstöhallinnon tavoitteet, jotka eivät vuoden 2023 aikana toteutuneet. Niiden osalta voidaan todeta, että vuonna 2023 henkilöstöhallinnossa oli selvä resurssivajaus. Vuoden 2024 aikana on pystytty huomattavasti paremmin edistämään henkilöstöhallinnon tavoitteiden toteutumista kun henkilöstöasiantuntija on ollut koko vuoden työssä. Raportissa todetaan virheellisesti se, ettei työyhteisösovittelu olisi otettu käyttöön. Se on kuitenkin ollut kunnassa käytössä jo useamman vuoden.

Kunnassa on meneillään useita eri toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi. Työterveyshuollon palvelut kilpailutetaan v.2025 aikana ja siinä yhteydessä tarkastellaan palveluiden sisältöä. Määräaikaisia työsuhteita on vakinaistettu ja tullaan vakinaistamaan vuoden 2025 aikana.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kittilän Aluelämpö Oy:lle kuten muillekin tytäryhtiöille on asetettu sanalliset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuosittain kunnan talousarvion käsittelyn yhteydessä. Tavoitteen asettelua tullaan kehittämään. Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumista tullaan jatkossa seuraamaan aiempaa useammin eli neljännesvuosittain.

Sisäinen valvonta, riskien hallinta ja konsernivalvonta

Henkilöstöriskit

Raportissa nostetaan esiin veto- ja pitovoiman vahvistaminen sekä rekrytoinnin pullonkaulat. Kunta panostaa entistä enemmän henkilöstön hyvinvointiin ja monipuoliseen kouluttamiseen, johon liittyen on jo tehty toimenpiteitä, joita jatketaan vuoden 2025 aikana. Kunnan veto- ja pitovoiman vahvistamista tehdään poikkihallinnollisesti varmistamalla mm. alueen kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä sekä vahvistamalla kunnan hyvää työnantajaimagoa.

Kunnassa on tehty konkreettisia toimenpiteitä asuntopulan helpottamiseksi ja tähän liittyvää työtä jatketaan määrätietoisesti.

Kunnan ohjeistuksia (tietosuoja, tietoturva, konserniohje, hankintaohjeet) sekä hankintastrategia päivitetään vuoden 2025 aikana. Tietoturvaan ja tietosuojaan liittyen kunta osallistuu valtakunnallisiin harjoituksiin pitääkseen yllä ajantasaista valmiutta ja edellyttää henkilöstöltä aiheeseen liittyvän, tehtävään nähden riittävän koulutuksen suorittamista. Hallintoon on myös esitetty resurssia näiden aiheiden kehittämiseen vuonna 2025.

ELOGE-prosessi: kunta on jättäytynyt pois vuoden 2024 aikana johtuen resurssien riittämättömyydestä.

Päätöksentekoon liittyen kiinnitetään jatkossa huomiota siihen, että pöydälle jätettyjen asioiden käsittely ja aloitteiden käsittelyn prosessi tehostuvat ja nopeutuvat.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Päätökseksi tuli kunnanjohtajan esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.